ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์
FACTORS INFLUENCING ADAPTATION IN THE ROLE OF ADOLESCENT PREGNANT WOMEN

เนียรนิภา บุญอ้วน*
Neinnipa Bunaun

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุครรภ์ การวางแผนการมีบุตร ลักษณะครอบครัว ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคม

วิธีดำเนินการศึกษา : เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยศึกษาจากสตรีตั้งครรภ์ อายุไม่เกิน 19 ปีบริบูรณ์ ที่มาฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 130 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน 2561 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย : พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-19 ปี (ร้อยละ 75.4) ค่าเฉลี่ยที่ 17.50 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 40.8) รายได้เพียงพอกับรายจ่าย(ร้อยละ 54.0) เป็นผู้ตั้งครรภ์เป็นครั้งแรก (ร้อยละ 74.6) อายุครรภ์ 31-40 สัปดาห์ (ร้อยละ 37.7) ไม่ได้ตั้งใจและไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ล่วงหน้า (ร้อยละ 67.7) การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ = 1.203 + 0.366 การสนับสนุนทางสังคม + 0.175 ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง + 0.087 คะแนนระดับการศึกษา ที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ เพิ่มขึ้น 0.366 คะแนน และสามารถอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ได้ร้อยละ 38.4

สรุป : จากการวิเคราะห์ข้อมูลเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและระดับการศึกษามีความสำคัญและมีผลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การปรับตัวสตรีตั้งครรภ์ บทบาทสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ การตั้งครรภ์-วัยรุ่น

---

*นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการ โรงพยาบาลสระบุรี

*ผลงานนำเสนอในการประชุมวิชาการนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ประจำปี 2561 “นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์มืออาชีพ ยุคไทยแลนด์ 4.0 ณ.โรงแรมเอเชีย ราชเทวี กรุงเทพมหานคร วันที่ 7-9 สิงหาคม 2561”

ABSTRACT

Objectives : This study were to investigate factors effecting to adaptation roles of adolescent pregnancy and factors including age, education level, income, gestation, family planning, characteristics of family, self-esteem and social support to the adaptation roles of adolescent pregnancy.

Methods : This Descriptive study was cross-sectional analytical study. The populations of this study were adolescent pregnancy and age less than 19 years at the Antenatal Clinic Saraburi Hospital. The total numbers of participants were 130 persons. The data collection process was conducted during February to April 2018. The data analysis were used descriptive statistics, Pearson's product moment correlation coefficient and Stepwise multiple regression analysis.

Result : Pregnant were 130 of them are aged between 16-19 years 75.4%, mean age 17.50 years. The education levels, most of them were graduated primary school 40.8%. The family incomes 54.0 % were enough for daily used. Most of them were first time of pregnancy was 74.6% and have 31-40 weeks of pregnancy was 37.7%. Most of them were did not plan about pregnancy 67.7%. Test results, age factor hypothesis. Pregnancy, childbirth planning Family characteristics, self-esteem, and social support can jointly predict the adaptability of role of pregnant women. After adjusted, factors effected to roles of adolescence pregnant were = 1.203 + 0.366 (social support) + 0.175 (self-esteem) + 0.087. The education level score effected to increase adaptation role of adolescence pregnant was 0.36 and 38.4% could be explained to variance by the variables.

Conclusion : The data analysis were found out that social supported self-esteem and education level were factors effected to increases the adaptation role of adolescence pregnant.

Keywords : Adolescence adaptation, role of adolescence pregnant, adolescence pregnant

ความเป็นมา

ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของแม่รุ่นวัยรุ่นในประเทศไทยติดอันดับต้นๆ ของเอเชีย สถานการณ์การตั้งครรภ์วัยรุ่นของไทยเพิ่มอย่างต่อเนื่องในช่วง10 ปีที่ผ่านมา[1] ซึ่งวัยรุ่นเป็น วัยที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตอารมณ์ สติปัญญา และสังคม โดยมีการเจริญเติบโตของระบบสืบพันธุ์ที่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมอย่างรวดเร็ว และมีการเปลี่ยนบทบาทจากเด็กเป็นบทบาทผู้ใหญ่ที่ต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ด้วยวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการที่จะเป็นอิสระจากพ่อแม่ อยากให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคมและเพื่อน[2] การพัฒนาทางร่างกายและจิตใจของมนุษย์ เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่างวัยเด็ก จนถึงวัยผู้ใหญ่นั้น มีการเปลี่ยนแปลง วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความต้องการความเป็นอิสระวัยรุ่นชอบที่จะมีความเป็นส่วนตัว มีลักษณะต่อต้านผู้ใหญ่การต่อต้านผู้ใหญ่ กับความต้องการความเป็นอิสระนั้นดูจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น สอดคล้องกัน คือ เมื่อต้องการความเป็นอิสระก็จะรู้สึกต่อต้านการควบคุม ไวต่อความรู้สึก อ่อนไหว ต่อความรู้สึกมาก เกี่ยวกับธรรมชาติของความรู้สึกอ่อนไหว มีความรู้สึก ว่าเพื่อนมีความสำคัญกับเขามาก ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์ในสตรีวัยรุ่นมากขึ้น การตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นมีแนวโน้ม เพิ่มจำนวนมากขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก จากการรายงานขององค์การอนามัยโลกในปี พ.ศ. 2556 พบว่ามีอัตราการตั้งครรภ์ของหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีทั่วโลกเพิ่มขึ้น สำหรับประเทศไทย พบว่ามีจำนวนสูงถึง 74 คนต่อ

1,000 คน [3] ซึ่งในขณะเดียวกัน ภาวะวิกฤตจากการตั้งครรภ์วัยรุ่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นภาวะวิกฤตต่อวุฒิภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียดแก่สตรีตั้งครรภ์ เนื่องจากต้องเตรียมรับบทบาทใหม่ กับวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นนั้นก็ยังยังมีความต้อง และมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับวัยรุ่นทั่วไป ในขณะที่การตั้งครรภ์และการเป็นมารดา จะเป็นบทบาทของผู้ใหญ่ ที่ต้องมีความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจและการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทในความเป็นแม่[4] แต่การตั้งครรภ์ยังเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้สตรีวัยรุ่น รู้สึกไม่มั่นคง มีความยากลำบากในการตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของตนเองและความพร้อมของบุตรในครรภ์ ดังนั้นการตั้งครรภ์จึงเป็นภาวะวิกฤตซ้ำซ้อน สำหรับสตรีวัยรุ่น ที่ต้องการความสามารถในการปรับตัวเป็นอย่างมากโดยเฉพาะการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ ในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งการเกิดปัญหาอื่นๆตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสุขภาพจิต สุขภาพกาย ของมารดาที่ส่งผลถึงทารกในครรภ์ การตั้งครรภ์ที่ไม่พร้อมโดยไม่มีการวางแผนการมีบุตร เป็นประเด็นที่มีความสำคัญทำให้เกิด ผลกระทบกับในหลายด้านดังกล่าวข้างต้น และเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดภาวะโลหิตสูงเนื่องจากการตั้งครรภ์ ภาวะโลหิตจาง ภาวะทุพโภชนาการและการคลอดก่อนกำหนด โดยขาดความสนใจในการดูแลตนเอง และการบำรุงทารกในครรภ์ มีการฝากครรภ์ล่าช้า ไม่ฝากครรภ์ครบตามเกณฑ์ หรือบางครั้งก็ไม่ไปฝากครรภ์[5] มีการคลอดทารกก่อนกำหนด (ก่อน 37 สัปดาห์) หรือทารกมีน้ำหนักน้อย (น้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม) ซึ่งทั้งสองกรณี มีผลต่อการรอดชีวิตในช่วงขวบปีแรกของตัวทารกเอง นอกจากนี้พฤติกรรมการดูแลครรภ์ และเลี้ยงทารกที่ไม่เหมาะสม ของแม่วัยรุ่นบางราย เช่น ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสูบบุหรี่ การเลี้ยงดูทารกด้วยอาหารที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งการที่แม่วัยรุ่นไม่เอาใจใส่ดูแลและไม่มีการกระตุ้นพัฒนาการตามวัย อาจส่งผลเสียต่อการเจริญเติบโตของร่างกาย สติปัญญาของทารกทำให้บุตรที่เกิดจากความไม่พร้อมของวัยรุ่นตั้งครรภ์ เกิดความพิการแขน ขาพิการ หรือแม้แต่โรคหัวใจพิการแต่กำเนิด ซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชากรระดับชาติ กระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคม ประเทศชาติ

สถิติและรายงานสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ ที่มาฝาก และมาคลอดในโรงพยาบาลสระบุรี ปี พ.ศ. 2558 - 2560 พบ ว่ามีจำนวน 817 คน , 680 คน และ 607 คน คิดเป็นร้อยละ17.89, 15.35 และ 13.62 ตามลำดับ5 และข้อมูลปี 2557 - 2558 น้ำหนักทารกแรกเกิด น้อยกว่า 2,500 กรัม ในสตรีตั้งครรภ์ที่มีอายุน้อยกว่า 19 ปี พบร้อยละ 93.94 ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่พร้อมทางร่างกาย และสุขภาพของมารดาวัยรุ่น ที่ทารกหรือเด็ก ต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน มีความเสี่ยงต่อการเลี้ยงดูเมื่อออกจากโรงพยาบาลส่งผลให้มีการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม[6] งานสวัสดิการสังคมต้องติดตามช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาด้านทารกน้ำหนักต่ำกว่า เกณฑ์ ความพิการแต่กำเนิด เช่น ปากแหว่งเพดานโหว่ แขน ขาพิการแต่กำเนิด ดาวส์ซินโดรม และโรคหัวใจพิการแต่กำเนิด โดยการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ทำร้ายและทอดทิ้งบุตร และมีปัญหาในการแจ้งเกิดไม่ปรากฏบิดา ครอบครัวไม่รับรู้ และความพิการแต่กำเนิด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เกิดมาจากการตั้งครรภ์ในสตรีวัยรุ่นหรือมีมารดาวัยรุ่น ที่อาจเกิดจากหลายปัจจัยในสตรีวัยรุ่นเหล่านั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ต้องได้รับการแก้ไขด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะวิชาชีพนักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบการเชื่อมโยง ภายในองค์กรการแพทย์ กับ “องค์กรภายนอก” ที่สามารถอธิบายหรือสื่อสารกับทีมงานและผู้รับบริการรวมถึงเข้าใจผลกระทบ และการวางแนวทางป้องกัน แก้ไขเพื่อ ช่วยเหลือประชาชนได้หรือการให้ความช่วยเหลือหรือเอื้อประโยชน์ต่างๆ แก่ผู้ป่วยและญาติ ในการเข้าถึงความช่วยเหลือทางการแพทย์ประเภทต่างๆ จึงเป็นภารกิจที่จำเป็นต่องานสังคมสงเคราะห์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวต่อบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ ที่มารับบริการโรงพยาบาลสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการจัดการพัฒนาแนวทางการป้องกัน แก้ไขและส่งเสริมความรู้ ในการปรับตัวต่อบทบาทของการตั้งครรภ์ในสตรีวัยรุ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ และเพื่อศึกษาอำนาจการทำนาย ของปัจจัยในข้อมูลพื้นฐานและอายุครรภ์ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ การวางแผนการมีบุตร ลักษณะครอบครัว ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคม ต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ในโรงพยาบาลสระบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

ครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงบรรยาย (Descriptive Study) โดยประชากรศึกษาจากสตรีตั้งครรภ์ อายุไม่เกิน 19 ปีบริบูรณ์ที่มาฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 130 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน 2561 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ประชากรศึกษา และ กลุ่มตัวอย่างเลือก แบบเฉพาะเจาะจง คือเป็นสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ ที่มีอายุไม่เกิน19 ปีที่มารับบริการฝากครรภ์ในคลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 130 คน ในเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล แรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของแนวคิดของคอบบ์ และเซฟเฟอร์[8] ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 แบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ โดยที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งสร้างโดยอาศัยแนวคิดของโรเซนต์เบอร์ก[9] ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้สึก มีคุณค่าในตนเองและแบบวัดการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ เป็นแบบสอบถามความสามารถในการปรับตัวของสตรีตั้งครรภ์เมื่อต้องเข้ารับบทบาทใหม่ ได้แก่ บทบาทการเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประเมินเกี่ยวกับพฤติกรรมบทบาททั้งในด้านการกระทำ และการแสดงออกของความรู้สึกตามแนวคิดของรอย[10]

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient) วิเคราะห์อำนาจการทำนายของตัวแปรโดยใช้สถิติวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis) โดยกำหนด ระดับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้สตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ที่มารับบริการฝากครรภ์ที่คลินิกฝากครรภ์ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 130 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-19 ปี จำนวน 109 คน ร้อยละ 75.4 มีอายุเฉลี่ย 17.50 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย / ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ร้อยละ 40.8 และ38.5 ตามลำดับ รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่มีรายได้เพียงพอกับรายจ่าย ร้อยละ 54 การตั้งครรภ์ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ร้อยละ 74.6 ปัจจุบันคุณมีอายุครรภ์ 31 - 40 สัปดาห์ ร้อยละ 37.7 ส่วนใหญ่ ไม่ได้ตั้งใจและไม่มีการวางแผนล่วงหน้าในการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ร้อยละ 67.7 ลักษณะครอบครัวที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน อยู่กับครอบครัวตนเอง ร้อยละ 43.8

ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้ อายุครรภ์ การวางแผนการมีบุตร ลักษณะครอบครัว ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและ การสนับสนุนทางสังคม เข้าสู่การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน เพื่อทำนายการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ พบว่ามีตัวแปร 3 ตัว ที่ส่งผลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ [10] ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และระดับการศึกษา กล่าวคือ การสนับสนุนทางสังคม ถูกเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรก มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ เท่ากับ .555 (R2= .308) อธิบายความหมายได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลและ การสนับสนุน

ทางสังคม ส่งผลต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ พบ ร้อยละ 30.8 และเมื่อเพิ่มตัวแปรของความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และระดับการศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ เท่ากับ .619 (R2= .384) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยอายุครรภ์ ด้านการวางแผนการมีบุตร ลักษณะครอบครัว ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและการสนับสนุนทางสังคม ที่มีต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์

ปัจจัย	สัมประสิทธิ์				Unstd. Coeff				
	R	R2	$_{adj}$.R2	R2 Change	F Change	B	SE B	Beta	ค่า t
ค่าคงที่						1.203	.261		4.617**
การสนับสนุนทางสังคม	.555	.308	.302	.308	56.898	.366	.069	.431	5.321**
ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง	.602	.363	.353	.055	10.991	.175	.065	.225	2.678*
ระดับการศึกษา	.619	.384	.369	.021	4.272	.087	.042	.150	2.067*

** p<.01

จากตาราง สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ของกลุ่มตัวอย่างพบว่าปัจจัยของระดับการศึกษา (M = .369 , SD = .150) รองลงมาคือมีคุณค่าในตัวเอง (M = .353, SD = .225) และปัจจัยที่การสนับสนุนทางสังคมน้อยที่สุด ที่ (M =.302 ,SD =.431)

อภิปรายผล

ผลกการศึกษาพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบทบาทหน้าที่สตรีวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ ผลการศึกษาครั้งนี้พบปัจจัยที่พื้นฐานในกลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีอายุโดยเฉลี่ยที่ 17.3 และซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ระหว่างอายุ 17 - 19 สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เช่น เดียวกับการศึกษาของ พิมพ์ศิริ พรหมใจษา[11] ที่ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น และการศึกษา ผลลัพธ์การตั้งครรภ์วัยรุ่นในโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ โดย ธนากร ปิยวรรณรัตน์[12] และในส่วนข้อมูลระดับการศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง สตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นพบว่าไม่มีการวางแผนการตั้งครรภ์ไว้ก่อน คือ การสนับสนุนทางสังคมอยู่ที่ (M =.302 ,SD =.431) กับในขณะที่การศึกษาของสุจิตต์ แสนมงคล ที่ศึกษาเรื่องการรับรู้ภาวะสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น[13] และการศึกษาของจารุภา วงศ์ช่างหล่อ กลุ่มตัวอย่างที่ตั้งครรภ์เป็นครรภ์แรกอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$=129.29, SD=13.214)[14] ผลการสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยทางลักษณะประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์ วัยรุ่นครรภ์แรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วน ปัจจัยความรู้ การรับรู้ภาวะเสี่ยงทางสุขภาพและการได้รับแรงสนับสนุน ทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์ (r = 0.313, 0.453 และ 0.512) ส่งผลต่อการปรับตัว ด้านบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ใกล้เคียง กับการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ของ สตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น ของ โสภาสินี เอี่ยมสอาด[15] ที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลจากโรงพยาบาล 8 แห่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์พบกลุ่มตัวอย่างมีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = .43) อย่างไรก็ตามแม้ผลการศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลก็ยังคงมีอิทธิพลมากต่อการปรับตัวของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์ แต่ปัญหาที่นักสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลสระบุรีได้พบปัญหาที่ต้องให้ความ

ช่วยเหลือมากที่สุดคือ การพบปัญหาในทารกที่เกิดจากมารดาวัยรุ่น ด้านความพิการในเด็กเช่น แขน ขา พิการ ปากแหว่าเพดานโหว่ โรคหัวใจพิการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำผลการวิจัยไปถ่ายทอดแก่สถานศึกษาและองค์กรที่เกี่ยวข้อง หรือจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติมารดาวัยรุ่นหรือวัยใส เพื่อเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ รวมทั้งวิธีการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมของสามีหรือมารดา เพื่อให้สตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีต่อบทบาทมารดา ในระยะตั้งครรภ์ได้อย่างเหมาะสม หรือจัดทำคู่มือการให้ความรู้แก่มารดาวัยรุ่นเพื่อให้รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในขณะตั้งครรภ์ การป้องกันการเกิดความรุนแรงต่อเด็กและการเลี้ยงดูที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. โรงพยาบาลควรมีการจัดทำแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แม่วัยรุ่นยอมรับความจริง มองโลกในแง่ดี มีการทำกิจกรรมกลุ่ม มีการเตรียมความพร้อมในการอบรมเลี้ยงดูลูก และรู้จักขอความช่วยเหลือจากครอบครัวและแหล่งสนับสนุนทางสังคมอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

1. วฤษสพร ณัฐรุจิโรจน์.วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ, ปีที่ 20 (มกราคม-ธันวาคม) ; 2561 : 216-217.
2. สุจิตต์ แสนมงคล. การรับรู้ภาวะสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการดูแลตนเองของ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรก จังหวัดภูเก็ต. วารสารวิชาการแพทย์เขต 11 , 2559 ; 30 : 105-114.
3. โครงการประเมินเทคโนโลยี และนโยบายด้านสุขภาพ. การทบทวนสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทย 2556 ” นนทบุรี , กระทรวงสาธารณสุข ; 2557.
4. กรมอนามัย.กระทรวงสาธารณสุข. ตัวชี้วัดและเป้าหมายงานส่งเสริมสุขภาพแม่และเด็กในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9;2554. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 2561. แหล่งที่มา http://hp.anamai.moph.go.th/main.php
5. ลักขณา ไชยนอก (2558) . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของมารดาวัยรุ่น หลังคลอดในโรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาล ครอบครัวและผดุงครรภ์ สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. นครราชสีมา ;2558
6. สถิติการฝากครรภ์โรงพยาบาลสระบุรี 2558-2560. โรงพยาบาลสระบุรี,สระบุรี; 2560.
7. พรวิไล อาลัยสุข. ความรู้ของมารดาวัยรุ่น กับการปฏิบัติต่อเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ; 2557 : 8-10
8. Cobb, S. Social support as a moderator of life stress. Psychosomatic Medicine ;1976 , 38: 300 -314.
9. Rosenberg, M. Socialty and adolescent Self - image. Princeton: University Press ;1965 :89.
10. Roy, S.C.. Introduction to nursing: An adaptation model. 2nd ed. Englewood Cliffs: Prentice - Hall ; 1984.
11. พิมพ์ศิริ พรหมใจษา . ผลของการส่งเสริมการสนับสนุนทางสังคมต่อบทบาทการเป็นมารดาในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่น กรุงเทพฯ. พยาบาลสาร , 2557 ; 41 (เมษายน-มิถุนายน) : 96 - 102.
12. ธนากร ปิยวรรณรัตน. ผลลัพธ์ของการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม ; 2552 (4)3: 8-22.)

13. สุจิตต์ แสนมงคล.การรับรู้ภาวะสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคมและพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรก จังหวัดภูเก็ต.วารสารวิชาการแพทย์เขต 11; 2 5 5 9 (30) : 105-114.
14. จารุภา วงศ์ช่างหล่อ, พัชรี ดวงจันทร, อังศินันท์ อินทรกำแหง. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการตนเองและครอบครัวของ มารดาหลังคลอดบุตรครรภ์แรก. วารสารเกื้อการุณย์ . 2560 (24) 1 : 179 -193.
15.โสภาสินี เอี่ยมสอาด. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวด้านบทบาทบทบาทหน้าที่ของสตรีวัยรุ่นตั้งครรภ์กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย คริสเตียน; 2553 .